

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

People Participation in the Development of Child Development Center under
the Nong Lad Sub-district Municipality, Mueang District, Sakon Nakhon Province

สุรัชย์ จันทร์อ้วน*

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุคตมกิจมงคล***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 363 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการริเริ่มการพัฒนา และด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ($\bar{x} = 2.94$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา ($\bar{x} = 2.90$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวางแผนพัฒนา ($\bar{x} = 2.82$)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าเพศหญิง

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุและระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the degree of people participation in the development of Child Development Center under the Nong Lad Sub-district Municipality Mueang district, Sakon Nakhon

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

* รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** , *** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

province, 2) to compare the degree of people participation in the development of Child Development Center under the Nong Lad Suib–district Municipality, Mueang district, Sakon Nakhon province. A sample used in the study was 363 people whose ages were 18 and above, and who had a right to vote and lived in the area. The instrument used in data collection was a questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t–test and one–way ANOVA.

Findings of the study were as follows:

1. The overall people participation in the development of Child Development Center under the Nong Lad Sub–district Municipality, Mueang district, Sakon Nakhon province was at moderate level (mean = 2.89). When considering each aspect, all of them were at moderate level. The aspects that gained the highest mean scores were of ‘development initiative’ and of ‘benefit from the development’ (mean = 2.94), followed by ‘evaluation of development’ (mean = 2.90). The aspect that gained the lowest mean score was of ‘development planning’ (mean = 2.82)

2. The comparison of people participation in the development of Child Development Center under the Nong Lad Sub–district Municipality, Mueang district, Sakon Nakhon province as classified by personal backgrounds can be concluded as follows:

2.1 As classified by sex, on the whole there was a significant difference at the .05 level. Males were more involved in the development of Child Development Center than females.

2.2 As classified by age and educational attainment, on the whole there was a significant difference in participation among those who belonged to each of the two personal backgrounds at the .01 level.

2.3 As classified by average income per month, it was found that people participation as a whole and each aspect was not different.

Keywords: Participation, Child Development Center

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และส่งเสริมสนับสนุนความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนคำนึงมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่

ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ด้านการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, บทนำ) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านมาตรฐานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตั้งจำนวนชั้นและอาคาร ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่างตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น 2) ด้านสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น 3) ด้านความปลอดภัยเป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรฐานป้องกันความปลอดภัย และมาตรฐานเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินและได้กำหนดในมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานที่ 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 65)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนในชุมชน ยังมีปัญหาบางประการ คือ ผลจากการที่รัฐเข้าไปผูกขาดการศึกษา ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่มีบทบาทเท่าที่ควร ทำให้การศึกษากลายเป็นสิ่งที่แปลกแยกจากชุมชน ความคาดหวังที่ประชาชนในชุมชนมีต่อสถานศึกษากับสิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติแตกต่างกัน ประชาชนไม่รัก ไม่ผูกพัน และไม่รู้สึกรู้ว่าต้องรับผิดชอบต่อสถานศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนมากนัก สถานศึกษาจัดการศึกษาตามนโยบายรัฐ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชน สาระในการจัดการศึกษาไม่ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้สึกรัก ผูกพัน และภูมิใจในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร และการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอ ด้านบุคลากร ผู้ดูแลเด็กเล็กบางคน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดแผนการจัดประสบการณ์ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน หรืองานธุรการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารเรียนส่วนใหญ่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร มีบริเวณคับแคบ ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก พื้นที่ใช้สอยยังไม่ได้จัดสรรเป็นสัดส่วน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ดูแลเด็กบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ การจัดแผนการจัดประสบการณ์ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนใหญ่ผู้ปกครองและชุมชนไม่ให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550, หน้า 189) สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอีกมากมาย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาให้มากขึ้น การส่งเสริมต้องเข้าใจปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา หมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชน ที่แวดล้อมสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ สนับสนุนการดำเนินงาน การร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ติดตาม ตรวจสอบ และร่วมรับผลอันเกิดจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและประชาชน โดยผู้ที่ควร มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการศึกษา คือ ผู้บริหาร (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 4)

เทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 มาตรา 67

มีหน้าที่ ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ โดยมีการดำเนินงาน และบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จำนวน 3 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลาหลาย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนแคนใต้ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองลาดใต้ สภาพการณ์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด พบว่า ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหาร และจากสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า บุคลากรด้านการศึกษายังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ทำให้ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีจุดอ่อนด้านบุคลากร คือ ส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาและอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่น การร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กร ศาสนา สถาบันวิชาการ องค์กรภาครัฐและเอกชน ยังขาดการร่วมมือการร่วมมือจากบ้าน องค์กรชุมชน ผู้ปกครอง สถาบันวิชาการ หน่วยงานองค์กรภาครัฐและเอกชน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนายช่างเขียนแบบ กองช่าง เทศบาลตำบลหนองลาด จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด การบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาให้กับกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการนำทรัพยากรในการบริหารที่มีอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นมาสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กปฐมวัย ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตน

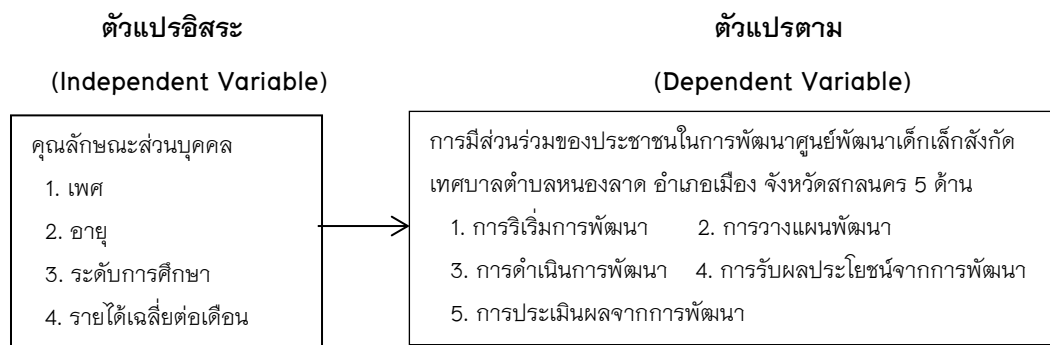
คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 3,821 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง ณ วันที่ 30 เดือนธันวาคม 2560)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนครที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 363 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยาโมเน่ (Taro Yamone) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ดังนี้ (Taro Yamone, 1973 หน้า 727 อ้างถึงใน ธีรพรพราย สันชัยคุณานนท์, 2554, หน้า 45)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยโดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.7 มีอายุระหว่าง 18 – 39 ปี ร้อยละ 48.8 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.2 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ร้อยละ 60.1 และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 10 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 70.8

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการริเริ่มการพัฒนา และด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ($\bar{x} = 2.94$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา ($\bar{x} = 2.90$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนา ($\bar{x} = 2.82$) ตามลำดับโดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการริเริ่มการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ด้านการริเริ่มการพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมหาสาเหตุของปัญหาของชุมชนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.07$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดปัญหาของชุมชน ($\bar{x} = 2.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชนเพื่อการพัฒนา ($\bar{x} = 2.81$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการวางแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมการประชุมชาวบ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.97$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.94$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมกำหนดทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.62$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการดำเนินการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ด้านการดำเนินการพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อสร้างประโยชน์ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.98$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมประสานงานเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนแรงงานเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.66$) ตามลำดับ

2.4 ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาทางด้านวัตถุ ($\bar{x} = 3.07$) รองลงมา คือ ผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ($\bar{x} = 2.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปลำดับความสำคัญ ($\bar{x} = 2.81$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา โดยภาพรวม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์การพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.15$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการที่ดำเนินการ ($\bar{x} = 2.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 2.74$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการริเริ่มการพัฒนา และ 2) ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา พบว่า เพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ที่มีความแตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการริเริ่มการพัฒนา และ 2) ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนพัฒนา และ 2) ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการดำเนินการพัฒนา จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

3.2.1 ประชาชนที่มีอายุ 40 – 59 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 18 – 39 ปี

3.2.2 ประชาชนที่มีอายุ 40 – 59 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป

3.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนกลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่

3.3.1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

3.3.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษามหาวิทยาลัย/ปวส. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

3.3.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการริเริ่มการพัฒนา และด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการปฏิบัติงานและด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

เหตุที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดขึ้นจากการที่ประชาชน ส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรืออีกสาเหตุหนึ่ง ประชาชนไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงด้วยข้อจำกัดหลายๆ ประการ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการริเริ่มการพัฒนา และ 2) ด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลจากการพัฒนา โดยพบว่าเพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ขอบชื่น (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มังกร ศรีชะโคตร (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลกรณีสึกษา: ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 เหตุที่เพศชาย มีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทยังมีการยอมรับเพศชายมากกว่าเพศหญิง และสังคมให้การยอมรับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงทำให้เพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประชาชนที่มีอายุ 40-59 ปี มีส่วนร่วมมากที่สุด จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. และระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระชัย ขอบชื่น (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมน้อย เพราะออกไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ และประกอบอาชีพนอกพื้นที่ ประชาชนที่อายุ 40-49 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนามาก อาจเพราะมีความพร้อมในด้านความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และการแสดงออกมากกว่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. และระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. ต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับความรู้และการสนับสนุนจากการพัฒนาจึงเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 ควรให้ประชาชนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.3 ควรให้ประชาชนร่วมสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ แรงงานในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป
- 2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป
- 2.3 ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้เป็นประจำทุกปี เพื่อรับทราบปัญหา และให้มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *มาตรฐานการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน)*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2550). *รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.
- มังกร ศรียะโคตร. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล กรณีศึกษา: ตำบลคงใหญ่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ น้อยนคร. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัด อุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุรัชย์ ชอบชื่น (2551). *การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัด นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Yamane, Taro.(1973). *Statistics: An Introductory Analysis. Third editio*. Newyork : Harper and Row Publication.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์